גג וחצר ואכסדרה ומרפסת כולן רשות אחת הן. לרב דאוקי מתני׳ בכילד משתתפין (לעיל דף פד.[7]) לאותם הדרים במרפסת אחי הכא שפיר דכשעירבו בני מרפסת לעצמן ובני חצר לעצמן דבתים בחצר ומאני דעליות במרפסת כשהסלע גבוה י׳ הוי למרפסת שהסלע שוה להן ולבני חצר אסור להשתמש על הסלע אפילו כלים ששבתו בחצר אבו כלים ששבתו בבית ופחות מכאן אסורין לשייחס וכשלא עירבו דלא שכיחי מאני דבתים ודעליות שם הוי מרפסת וחצר רשות אחת ואין אוסרין זה על זה אבל לשמואל דקרי מרפסת לבני עליות ומיירי כשהסלע כנגד חלונות ומשתמשין שם בני עליות דרך חלונות כשלא עירבו ותימה[5] היאך משתמשין בפחות מי׳ בני עליות על הסלע כלים ששבתו בעליות דרך חלונותיהן והלא אין חצר ומרפסת רשות אחת אלא לכלים ששבתו בתוכן ולא לכלים ששבתו בתוך הבית ועליות וי״ל דלשמואל דוקא אריפת קאי דמיירי בגבוה עשרה הוא דמפליג בין עירבו בין לא עירבו כדפרשינן לעיל אליבא דשמואל אבל פיפא דקתני פחות מיכן לחצר דהוי דוקא לחצר לשמואל מיירי ודאי בין עירבו בני עליה לעצמן ובני חצר לעצמן בין לא עירבו ובין הכי ובין הכי בני חצר מותרין ובני עליה אסורין לשלשל מחלונותיהם: **וכלים** ששבתו בחצר מותר לטלטל בחצר. פי׳ בכל תצירות דאי בחותו חצר ותו לא אפילו שבתו בבית נמי ומיירי לרב[7] כשלא עירבו חצירות עם הבתים וקשיא דא״כ היכי מייתי סייעתא בסמוך לרב דאמר מבוי שלא נשתתפו בו אין מטלטלין בו אלא בד׳ הא רב גופיה לא אסר אלא כשעירבו בתים עם החצירות אבל כשלא עירבו לא אסר כדמוכח בפרק אם לא הביא (שבת דף קנ:) ואדרבה קשיא מינה לרב דבכה״ג לא אסר רב ועוד דרב פסק כר״ש[3] והכא קאמר דר״ש מתיר וי״ל דמייתי שפיר דכמו שעירבו לרב אליבא דר״ש אין מטלטלין בו אלא בד׳ וטעמא כדמפרש שם רש״י משום דכשעירבו אסור לטלטל מחצר למבוי אפילו כלים ששבתו בתוכה אבו כלים ששבתו בבית ואין במבוי שום תשמיש ודמיא לכרמלית כיון דאין בו אלא ג׳ מחיצות ולכך אין מטלטלין בו אלא בד׳ ה״נ לרבנן אפילו בלא עירבו אין מטלטלין בו אלא בד׳ דאסרי לטלטל מאני דחצר למבוי דחצר ומבוי לדידהו לאו רשות אחת הן:

מהו דתימא כי פליגי רבנן עליה דר״ש היכא דעירבו. ואסור לטלטל מחצר למבוי משום דשכיחי מאני דבתים בחצר ומיהו מחצר לחצר לא אסרי אע״ג דעירבו דאין תשמיש דחצר זה לחצר אחרת אבל רגילות הוא להוציא מחצר למבוי ואע״ג דרבנן דשלש תצירות (לעיל מה:) גזרו וגם בברייתא דגג וחצר וכאכסדרה ומרפסת אמרינן דוקא לא עירבו הא עירבו גזרינן שמא רבנן דהכא אינם רבנן דהתם ובלאו הכי כ״ל כן דבפרק מי שהוציאוהו (לעיל דף מו:) אמר דתנא דפליג אדרבי שמעון היינו ר׳ יהודה ובברייתא המסייעה לרב יהודה[2] אית ליה לרבי יהודה דגג וקרפף רשות אחת ולרבנן דהכא לית להו[7] קמשמע לן דבלא עירבו פליגי וטעמא דאסור מחצר למבוי דהוי מבוי כמו קרפף דלא הוי רשות אחת עם החצר: והא

ת״ש [6] אנשי חצר ואנשי מרפסת ששכחו ולא עירבו כל שגבוה י׳ טפחים למרפסת פחות מכאן לחצר בד״א שהיו אלו של רבים ואלו של רבים ועירבו אלו לעצמן ואלו לעצמן או[6] של יחידים שאין צריכין לערב אבל היו של רבים ושכחו ולא עירבו גג וחצר ואכסדרה ומרפסת כולן רשות אחת הן טעמא דלא עירבו הא עירבו לא הא מני רבנן היא דיקא נמי דלא קתני קרפף ומבוי ש״מ ת״ש חמש חצירות הפתוחות זו לזו ופתוחות למבוי ושכחו כולם ולא עירבו אסור להכנים ולהוציא מחצר למבוי ומן המבוי לחצר וכלים ששבתו בחצר מותר לטלטלן בחצר ובמבוי אסור ור״ש מתיר שהיה ר׳ שמעון אומר כל זמן שהן של רבים ושכחו ולא עירבו גג וחצר ואכסדרה ומרפסת וקרפף ומבוי כולן רשות אחת הן טעמא דלא עירבו הא עירבו לא מאי לא עירבו לא עירבו חצירות בהדי הדדי הא חצר ובתים עירבו והא לא עירבו קתני מאי לא עירבו לא נשתתפו ואבע״א ר״ש לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידי לא שנא עירבו ולא שנא לא עירבו אלא לדידכו אודו לי מיהת דהיכא דלא עירבו רשות אחת היא ואמרו ליה רבנן לא שתי רשויות הן אמר מר ובמבוי אסור לימא מסייע ליה לרבי זירא אמר רב [3] דאמר רבי זירא אמר רב מבוי שלא נשתתפו בו אין מטלטלין[3] אלא בד״א אימא ולמבוי אסור היינו רישא משנה יתירא איצטריכא ליה מהו דתימא כי פליגי רבנן עליה דרבי שמעון הני מילי היכא דעירבו אבל היכא דלא עירבו מודו ליה קמ״ל אמר ליה רבינא לרב אשי מי

אנשי מרפסת. דיורי עליות הרבה פתוחין לה: ולא עירבו. בני חצר עם בני מרפסת אבל עירבו אלו לעצמן ואלו לעצמן ובני מרפסת אין אוסרים על בני חצר אע״פ שיורדין לה בסולם ודריסת רגלם עליה דהא״ר דאמרינן לעיל בפ׳ כילד מעברין (דף נט:) סולם תורת פתח עליו ותורת מחיצה עליו והכל להקל והכא אמרינן תורת מחיצה עליו: כל שגבוה י׳ טפחים. כגון עמוד או תל: למרפסת. מותר להשתמש בו ולחצר אסור דה״ל לזה בפתח ולזה בזריקה ובסמוכה למרפסת בתוך ד׳ עסקינן וכדמוקמא לה בפירקין דלעיל (דף פד.): פחות מכאן לחצר. כלומר אף לחצר ושייהן אסורים בו והכי אוקמינן התם: בד״א. דמחלקינן רשות חצר ומרפסת דלא מישתרו בהדי הדדי: בזמן שהיו אלו של רבים בו׳. שדיורין הרבה בחצר ודיורין הרבה במרפסת: ועירבו אלו לעצמן ואלו לעצמן. דהשתא מפקי בני חצר מאני דבתים לחצירן ובני עליות מאני דעלייה למרפסת ואי שרית ליה כלים ששבתו בחצר לטלטל במרפסת אתי לטלטל בה נמי כלי הבית: או שהיו של יחידים. שאין בחצר אלא בית אחד ואין במרפסת אלא עלייה אחת: שאינן צריכין לערב. לעצמן והשתא שכיחי מאני דבית בחצר ומאני דעלייה במרפסת דליכא דליסר עלייהו הלכך גזרו בהו רבנן דלא ליסתרו בהדי הדדי גזרה משום מאני דבתים: ושכחו ולא עירבו. לעצמן דלא שכיחי מאני דבתים בחצר ומאני דעלייה במרפסת: כולן רשות אחת הן. לכלים ששבתו בתוכם מאן שמעת ליה הא סברא ר״ש וקאמר עירבו לא: רבנן היא. דמודו בגגין וחצירות דרשות אחת הן ואיהו ודאי לא אמרו היכא דעירבו דגזרי כדאמרינן בפרק מי שהוציאוהו (לעיל מט.) גבי ג׳ חצרות הפתוחות זו לזו דפליגי אדר״ש ואמרו שלשתן אסורין דגזרי דילמא אתי לאפוקי מאני דבתים דחיצונה שבחמלעית לחיצונה חברתה אבל ר״ש לא גזר: דלא קתני. גג וחצר ואכסדרה ומרפסת וקרפף ומבוי דאי ר״ש כולהו חדא רשותא ניהו: אסור להוציא מן החצר למבוי. כרבנן דאסרי במבוי בקרפף: במבוי אסור. ולקמן מפרש קס״ד השתא דאפילו כלים ששבתו בתוכו אסור לטלטולי בה דכרמלית משום ליה כל זמן שלא נשתתפו בו: ור״ש מתיר. אף להוציא כלי חצר למבוי: כל זמן שהן של רבים. קס״ד דה״ק הואיל ובכולן יש דיורין הרבה ושכחו ולא עירבו לעצמן כיון דהשתא לא שכיחי כלי הבתים בחצירות כולן מותרים זה עם זה: לא עירבו חצירות בהדדי. וכל חצר עירבה לעצמה והאי כל זמן שהן של רבים דאמר לאו טעמא להיתרא הוא אלא רשותא הוא ואע״ג[2] דלא עירבו תצירות בהדדי וכל חצר עירבה לעצמה וכל חדא חית בה דיורין טובא ומפקי מאני דבתים לחצר ואיכא למיגזר דאיידי דאווסי דיורין לא מיזדהרי שפיר ומפקי מאני דבתים לחצר האחרת אפ״ה לא גזר: והא לא עירבו. לגמרי משמע: מאי לא עירבו. דמשמע לגמרי אשיתוף דמבוי קאי ובעירוב דחצירות לא איירי מידי דלא איכפת ליה בהו בין עירבה כל אחת לעצמה בין לא עירבו קאמר דמותרים במבוי בלא שיתוף: ואמרי ליה רבנן לא. בגג וחצר ואכסדרה ומרפסת מודינן לך אבל בקרפף ובמבוי לא: הא דר׳ זירא בפ׳ ר״א דמילה (קנ:): אימא ולמבוי אסור. להוציא כלי החצר: היינו רישא. הא תנא ליה אסור להכנים ולהוציא מן החצר למבוי: מהו דתימא. הא דתנא רישא אסור בעירבו לעצמן קאסרי רבנן ומשום כלי בתים והאי דקתני לא עירבו לא נשתתפו הוא: אבל לא עירבו לעצמן אימא מודו. אשמעינן משנה יתירה דעל כרחך חדא לעירבו וחדא לא עירבו ואפילו הכי אסור: ומי

מסורת הש״ס עם הוספות

ליקוטי רש״י

אנשי חצר ואנשי מרפסת כו׳. מרפסת אריוכה היא וארבה פתחי עליות פתוחין לה וכולן יוצאין בסולם אחד לחצר וממנה לרשות הרבים ואעפ״כ אין אוסרין הואיל וגבוה מרפסת עשרה אבל הלכו בסולם אבל להקל ואמרינן תורת ממילה עליו ואין אוסרין כלאמרינן בכילד מעברין (לעיל דף נט:) סולם תורת פתח עליו ותורת מחילה עליו והכל להקל ומכל מקום שני רשויות הן ואין מוציאין מזו לזו. כל שגבוה עשרה. אם יש בחצר חל או עמוד גבוה עשרה סמוך למרפסת רשות מרפסת שולטת בו ומשתמשין הן בו אבל לא בני חצר [לעיל פג:]. אכסדרה. פרוזדור שלפני בתים [יומא יא:]. לפני הבית ופותחין בו חלונות ודרך אכסדרה נכנסים לבית [רשב״ם ב״ב קמה.]. מקדרין [ע״פ שופטים ג, כג].

הגהות וציונים

א) או שהיו של (ד׳ ויניציאה רפ״ח): **ב)** אין מטלטלין בו אלא (ד׳ ויניציאה רפ״ח): **ג)** צ״ל דאע״ג (באורות הבתים, וכ״ה בדפוס שאלוניקי): **ד)** [ושם איתא רב הונא] (גלוין): **ה)** דפר״ת תימה, ולפנינו הוגה ע״פ מהרש״ל, אבל נראה שהוא ט״ס בחכמת שלמה (והכונה שם להגיה תיבת ״היאך״): **ו)** לרש״ש נראה להגיה ״לרבנן״, עי״ש: **ז)** הס״ד ואח״כ מה״ד קמ״ל כצ״ל. רש״א (גלוין):

חשק שלמה על ר״ח

א) מד׳ רבינו אילו נראה דגי׳ אחרת היה לו בסוגיא וגרס משנה יתרה לר״ש איטטרין. וק״ע.

ב) תוספתא פ״ז ה״ד לעיל פג:, **ג)** שבת דף קלז, **ד)** לעיל עמוד א׳.

מי אמר ר' יוחנן הכי. הלכה כר' שמעון (ה) ואפילו עירבו דחצירות רשות אחת: ובלבד שלא יורידו למטה. אלמא אסור להוציא מחצר לחצירתה אי אמרת בשלמא בעירבו אסור אוקימנא להא בעירבו אבל השתא בחמי תוקמא: שלא יהא זה עומד במקומו. ר"מ שיהא זה עומד במקומו גרסינן ועל ראש הכותל קאמר: **וכי רבי לא שנאה.** למשנה זו במשנתיו: **רבי חייא.** שסידר וסתם את הברייתא ותלמידו היה: **מניין לו.** זה הפירוש לעולם למטה לסתם רבי בחמתי בבתים קאמר אלא יוריד מראש הכותל ויוליך לביתו: **וחורבה אחת ביניהם.** לא שנא שלהם ולא שנא של אחרים דהא אוקמא כר"ש שאין חילוק רשות אלא בבתים וכגון שאינה פרוצה לרשות הרבים: **אחת עירבה.** לעצמה ושכיחי מתי בבתים בגווה: **אמר רב הונא נותנין החורבה לזו שלא עירבה.** להוציא לה כלים ששמו בחצר דהא לא שכיחי בה מתי בבתים הואיל ולא עירבה אבל לשעירבה לא דרב הונא תלמידו דרב הוה דאמר[2] הלכה כר"ש בשלא עירבו אבל עירבו לא: **וחייא בר רב אמר אף לשעירבה.** אני שמעתי מאבא אף לשעירבה נותנין אותה ומדעתי אני מפרש דהאי דאמר אבא אף לשעירבה לאסור את שתיהן קאמר דגזר לא עירבה אטו עירבה דאי מפקי הני לגווה הני נמי אתו ומפקי: **וא"ת.** במה ששמעתי אף לשעירבה להתיר קאמר אבא דשתיהן מותרות ולא גזר אבא בעירבה משום מתי בבתים קשיא לי בגמילתא דאבא דאמר לעיל הלכה כר"ש והוא שלא עירבו אבל עירבו לא מפני מה אין נותנים חצר שלא עירבה לחצר שעירבה[3] תכשיט כליה לתוך חצירתה ותוליאם הא לא גזר רב בחורבה כלומר הני נמי דתשני לי דהא דאמר רב לעיל אבל עירבה לא מודה הוא דאותה שלא עירבה מכנסת ומוציאה כליה לתוך שעירבה דהא לא שכיחי בה בשלא עירבה מתי בבתים ואע"ג דבהא שכיחי לא חיישינן דשתמש אינש בתמי דידיה משתמש ולא בחבריה מיהו קשיא לי אמאי אסר אבא בשעירבה להכניס לשלא עירבה הא לא גזר לגבי חורבה: **התם כיון דמינטר.** כלומר אף לשעירבה דקאמר רב להיתר קאמר וגבי חצירות אמאי גזר משום דכיון דמינטרי כליס בחצר שכיחי לאפוקי מתי טובא וחיישינן דלמא מחלפי מתי בבתים בתמי דחצר ומפקי לחצירתה שהרי נשמרים גם בתוכה אבל חורבה לא עבידי בה אינשי לאפוקי מתי טובא: **איכא דאמרי חייא בר רב אמר אף לשעירבה ושתיהן מותרות ואם תאמר שתיהן אסורות.** וטעמא משום דשמעינן ליה לאבא דקאמר אבל עירבו לא אלמא על כרחך אפילו בחקת למילתיה דאבא לאוקומא להאי דאסר בשעירבה הוא דאסר לטלטל כליה לתוך שלא עירבה אבל שלא עירבה מותרת לתוך שעירבה שמעינן מיהא דאין נותנין שלא עירבה לשעירבה אלמא גזר בעירבה משום מתי בבתים ובחורבה נמי על כרחך שעירבה אסורה בה וכי אמר אבא דיהבינן לה לתרוייהו לאיסורא קאמר לא דמי: **התם.** גבי חצירות כיון דמינטרי מתי בחצר חבירו כבחצירו עבידי לאפוקי לה מתי טובא וחיישינן דלא ליפוק לה מתי בבתים אבל חורבה לא: **מתני' הגדול מותר.** להכניס לו כלי הבית שלמטה ואין בני קטן אוסרין עליו לגבי גדול הך פרלה פתח הוא דשרי בגיפופי וכגון דאין הפרלה יותר מעשר אבל קטן אסור לו להוציא כלי הבית דבני גדול אסרי עליה דנפרץ לו במלואו ודברי הכל היא דאפילו ר' מאיר לא אמר גגין רשות אחת אלא לכלים ששמשו בתוכן אבל לכלים ששמשו בבתים לא דומיא דחצר קטנה שנפרצה לגדולה לכולי עלמא חצירות רשות אחת הן ולענין כלי הבתים אסרה גדולה מקטנה: גדולה מותרת. להוציא כלי הבתים שבה אם עירבה לעצמה ולא אסרי עלה בני קטנה: **גמ' תרתי.** חצר וגג: **מה חצר דמינברא מחיצתא.** שהרי יש לה מחיצות: **אף גג.** נהי נמי דשרינן ליה במחיצות תחתונות משום גוד אסיק מיהו מחיצות ניכרות בעינן שלא יהא גג בולט הוא להם דאי לא אמינכרא לא אמרינן גוד אסיק וגדול נמי אסור דאין לו שום מחיצה וכל שאין לו מחיצות אינו רשות היחיד. כל גגין שלהן חלקין היו ולא משופעין: **ולשמואל.** דאמר אפילו לא אמינכרא אמרינן גוד אסיק להכי תנהי גבי הדדי דמה חצר דדרסי לה רגיס אף גג האי דקתני קטן אסור משום דדרסי רגיס מזה לזה דהוי לה מחיצה תחתונה שביניהם מחיצה נדרסת ולא מצית למיגד ואסוקה אבל אי לא דרסי בהן אף קטן שרי דאמרינן גוד אסיק ותפסיק המחיצה ביניהם ואע"ג דאמכסיא ולא אמינכרא: **דיורי גדולה מושלין בקטנה.** ומוסכין אותה אצלן: **ואין דיורי קטנה.** מושלין בגדולה למוסכה אצלן: **אסור לזרוע את הקטנה.** דכמאן דהוא קטנה כולה בתוך גדולה דמי ואפילו מרחיק אלבע אמות מן הגפנים שאפילו בתוך הגדולה מותר להרחיק ולזרוע הכא אסור דקתני מתני' מפני שהיא כפתחה של גדולה אלמא כולה כחד פתח משוה לה: [7]**גפנים מותרין.** דהא אין דיורי קטנה מושלין בגדולה: גפנים

וא"ת. אמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה. וקשה דסתם ואח"כ מחלוקת הוא ואמר' בהחולץ (יבמות דף מב:) דאין הלכה כסתם ואע"ג דלכל הפחות תשיב סתם כרבים כלפי היחיד הכא אין נפקא מינה דבלאו הכי פליגי רבנן עליה ותירץ הרר"מ כהן דעיקר קושיא לר"י אינה אלא דלא גזר ובזה הדבר הוי מחלוקת ואח"כ סתם מחלוקת בשלא חצירות במי שהוציאוהו (לעיל דף מה:) וסתם בפרק חלון (לעיל דף עו:) אבל הכא לא פליגי בגזירה:

מפני מה אין נותנין חצר שלא עירבה לחצר שעירבה. משום דאמרי בחתם עירבה ואחת לא עירבה נקט האי לישנא והוא הדין דהוה מצי למימר מפני מה אין נותנין חצר שעירבה לשעירבה ובקונטרס פירש שפיר:

איכא דאמרי אף לשעירבה ושתיהם מותרות. לפי האיכא דאמרי קשיא הא דאמר בפרק הדר (לעיל דף עד.) ר' יוחנן אמר אף לחורבה[5] ורבי יוחנן לטעמיה דלא גזר דילמא אתי לאפוקי מתי בבתים לחורבה ואבא נמי לא גזר דילמא אתי לאפוקי מתי בבתים לחורבה ומאי לטעמיה הוא דהא אפילו רב דגזר הכא גבי חורבה לא גזר:

אף גג דקא דרסי ליה רבים. סיינו כלישנא קמא דרב יוסף דלעיל[1] (ג): **גפנים** בגדולה אסור לזרוע את הקטנה. למ"ד (לעיל דף ט:) גרלה מבחוץ ושוה מבפנים נידון משום לחי ופתח מיירי בנכנסין כותלי קטנה לגדולה[6]: גפנים

מתני' [1]גג גדול סמוך לקטן הגדול מותר והקטן אסור[2] [3]חצר גדולה שנפרצה לקטנה[4] גדולה מותרת וקטנה אסורה מפני שהיא כפתחה של גדולה: **גמ'** למה לי למיתני תרתי לרב קתני גג דומיא דחצר מה חצר מנברא מחיצתא אף [3]גג נמי מנברא מחיצתא ולשמואל גג דומיא דחצר מה חצר דקא דרסי לה רבים אף גג נמי דקא דרסי ליה רבים יתיב רבה ורבי זירא ורבה בר רב חנן ויתיב אביי גבייהו ויתבי וקאמרי שמע מינה ממתניתין דיורי גדולה בקטנה ואין דיורי קטנה בגדולה כיצד [4]גפנים בגדולה אסור לזרוע את הקטנה ואם זרע זרעין אסורין גפנים

מי אמר ר' יוחנן הכי [6]והא אמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן [2]כותל שבין שתי חצירות גבוה עשרה ורוחב ארבעה מערבין שנים ואין מערבין אחד היו בראשו פירות אלו עולין מכאן ואוכלים ואלו עולין מכאן ואוכלים ובלבד שלא יורידו למטה מאי למטה למטה לבתים והא תני רבי חייא ובלבד שלא יהא זה עומד במקומו ואוכל וזה עומד במקומו ואוכל אמר ליה [3]וכי רבי לא שנאה ר' חייא מנין לו אתמר שתי חצירות וחורבה אחת ביניהם אחת עירבה ואחת לא עירבה אמר רב הונא נותנין אותה לזו שלא עירבה אבל לשעירבה לא דילמא אתי לאפוקי מאני דבתים לחורבה וחייא בר רב אמר אף לשעירבה ושתיהן אסורות וא"ת שתיהן מותרות מפני מה אין נותנין חצר שלא עירבה לחצר שעירבה התם כיון דמנטרי מאני דבתים בחצר אתי לאפוקי הכא בחורבה כיון דלא מנטרי מאני דחצר בחורבה לא אתי לאפוקי איכא דאמרי חייא בר רב אמר אף לשעירבה ושתיהן מותרות ואם תאמר שתיהן אסורות לפי שאין נותנים חצר שלא עירבה לחצר שעירבה התם כיון דמנטרי מאני דבתים בחצר לא שרו בהו[5] רבנן דאתי לאפוקי אבל בחורבה לא מנטרי: **מתני'** [1]גג גדול סמוך לקטן הגדול מותר והקטן אסור[2] [3]חצר גדולה שנפרצה לקטנה[4] גדולה מותרת וקטנה אסורה מפני שהיא כפתחה של גדולה: **גמ'** למה לי למיתני תרתי לרב קתני גג דומיא דחצר מה חצר מנברא מחיצתא אף [3]גג נמי מנברא מחיצתא ולשמואל גג דומיא דחצר מה חצר דקא דרסי לה רבים אף גג נמי דקא דרסי ליה רבים יתיב רבה ורבי זירא ורבה בר רב חנן ויתיב אביי גבייהו ויתבי וקאמרי שמע מינה ממתניתין דיורי גדולה בקטנה ואין דיורי קטנה בגדולה כיצד [4]גפנים בגדולה אסור לזרוע את הקטנה ואם זרע זרעין אסורין גפנים

מסורת הש"ס עם הוספות

ה) [שבת דף מו. וש"נ], ו) לעיל עו: פז:, ז) [יבמות מג. נדה סב: ועי' תוס' שם ד"ה ר"מ], ח) לעיל ח. ע"ש ע: ע"ש וש"נ, ט) לעיל צא., י) ועי' מרגליות ועי' רש"ש, יא) לעיל שם.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומי אמר ר' יוחנן הכי הלכה כר' שמעון דחצירות רשות אחת ואפילו עירבו הס"ד: (ב) תוס' ד"ה אף וכו' לעיל. נ"ב דף פ"ט ע"ב:

ליקוטי רש"י

כותל שבין שתי חצירות. האי דנקט רחב אלבע משום סיפא נקט ליה דבעי למיתני היו בראשו פירות אלו עולין מכאן ואוכלין ובלבד שלא יוריד למטה דתשיב רשותא בתפי נפשיה ולא מיבעיא לא לגבי האי ולא לגבי האי אבל לענין מיהו מתילה בכל דהו פוחתא הוי סתימה ואין מערבין אחד [לעיל עו:]. **רבי לא שנאה.** רבי סידר את המשנה לא שנאה שתהא משנה שלא רצה לפותמה. **רבי חייא.** תלמידו מנין לו שהלכה כמותה שסתמה בברייתא [יבמות מג.]. אין הלכה כברייתא זו דלשמועינן בה מאי דלא אשמעינן במתני' ובשום משנה לא סתם לן רבי הכי ואם רבי לא שנה רבי חייא מנין לו [ביצה ו: ועי' תוס' שם]. **חצר גדולה שנפרצה וכו'.** אבל קטנה שנפרצה בגדולה לגדולה גדולה מותרת ולא אסרי בני קטנה עליה לגבי גדולה פתח הוא דיש לה שור מכאן ומכאן והוו כשתי מחיצות ופתח אחד ביניהן דלא אסרן אהדדי ולקמן מוקי לה בשאין קטנה רחבה יותר מעשר דאי יותר מעשר לא הוי פתח גבי גדולה. **וקטנה אסורה.** דלדידה לאו פתח הוא אלא פרלה ונעשית רשותן של בני גדולה שהרי נתבערה עמהן [לעיל ח:]. **דיורי גדולה בקטנה.** כלומר אוסרים בקטנה דדיהו הוא דבטלה לגבה. **ואין דיורי קטנה בגדולה.** לגבי גדולה פתח הוא ואי מחיצות שבין ביניהן פתח הוא לא אסרן אהדדי דלאמרינן בפרק חלון (לעיל דף עו:) נפרץ הכותל עד עשר אמות אם רצו מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד מפני שהוא כפתח ושניהם מותרין זה בזה [לעיל ז:].

הגהות וציונים

(א) דפוס שאלוניקי "לא שרו ליה": (ב) [בהרא"ש איתא **חצר קטנה שנפרצה לגדולה** וכן הובא משנה דהכא לעיל ח ע"א ט ע"ב וכ"מ מלשון רש"י דהכא ד"ה הגדול וכו' דומיא דחצר קטנה שנפרצה לגדולה וכו' אבל ברב אלפס יש כגירסת הספרים וכן הובא בסוגיין בע"ב והא תנן חצר גדולה וכו' ועוד לקמן צג ע"ב] (גליון): (ג) בדפוס שאלוניקי ובכת"י נוסף **שאפי' זו שעירבה:** (ד) שיך לע"ב: (ה) [צ"ל **אפילו חורבה**] (גליון):

עין משפט נר מצוה

ה א טור ש"ע א"ח סי' שעד סעיף ד:
ו ב מיי' פ"ג מהלכות עירובין הלכה כד סמג לאוין סה ועשין ו טור ש"ע א"ח שם סעיף ג:
ז ג שם סעיף ד וסי' שמה סעיף טז:
ח ד מיי' פ"ו מהלכות כלאים הלכה יט וטוש"ע י"ד סי' לו סעיף מנו:

רבינו חננאל

ומי א"ר יוחנן הלכה כר' שמעון דתני בין גג בין חצר רשות אחת הן והא איהו דאמר הלכה כסתם משנה ותנן בכותל שבין ב' חצרות דהיא סתמא היו בראשו פירות אלו עולין מיכן ואוכלין ואלו עולין מיכן ואוכלין ובלבד שלא יורידו למטה. ואי רשות אחת הן אמאי לא יורידו למטה. ופרקינן מאי לא יורידו למטה דקתני למטה דבתים. כלומר שיכנס בבתים אבל בחצר שרי. **אינו והא תני ר' חייא ובלבד שלא יעמוד זה** בחצרו ויאכל וזה בחצרו ויאכל הנה אפילו בחצר אסור ודחי כי רבי לא שנאה ר' חייא מנין לו. כלומר דבר שלא שנאו [רבי] במשנתנו ר' חייא תלמיד ר' (אביץ) [הביא] בידו משנה שלא שנאה רבי ה) מכלל זו שאינה שנויה במשנתנו לאו דסמכה היא. **אתמר ב' חצרות וחורבה אחת** ביניהן חצר אחת עירבה עם הבתים והאחרת לא עירבה. אמר רב [הונא] נותנין חורבה לזו לאותה שלא עירבה אבל [אין] נותנין אותה לאותה שעירבה גזרה שמא יוציא מני דקנו שביתה בבתים מן הבתים לחצר ומן החצר לחורבה. חייא בר רב כר' איכא דאמרי חייא בר רב אמר אף נותנין זו החורבה גם להצר שעירבה ושניהן מותרות הן בחורבה וא"ת מפני מה אין נותנין חצר שלא עירבה לחצר שעירבה נאמר כי כל החצרות רשות אחת הן התם בחצרות כיון דמנטרי מני דבתים לחצר אתו לאפוקינהו בחצר שלא עירבה אבל בחורבה לא מינטרי הלכך לא שייך גזירה דלמא אתי לאפוקי מני דבתים לחורבה: **מתני' גג גדול סמוך לגג קטן כו'.** ל"ל למיתנא גג ל"ל למיתנא חצר לרב קתני גג דומיא דחצר מה חצר דמינברא מחיצתא אף גג דמינברא מחיצתא הוא [דמותר] לטלטל אבל גג בין הגגין דלא מינברא מחיצתא אין מטלטלין בו אלא ד' אמות. לשמואל קתני גג דומיא דחצר מה חצר דקא דרסי לה רבים אף גג אע"פ דדרסי לה רבים שרי. **חצר גדולה שנפרצה לקטנה** גדולה מותרת והקטנה אסורה. כשתימצי לומר דיורי גדולה בקטנה. כלומר כל הדר בגדולה כאלו בקטנה הוא דר שהקטנה מכללה

חשק שלמה על רבינו חננאל ה) נלמה דל"ל כגון זו שאינה שנויה לן כו'.

של גדולה היא ואין דיורין קטנה חשובין מכלל דירה הגדולה עכשיו אם יהיו בגדולה שריגי גפנים אסור לזרוע בקטנה שחשובין הגפנים שבגדולה כאילו גם בקטנה הן נטועים. ואם זרע בקטנה נאסרו אותן הזורעים אבל הגפנים שבגדולה מותרין

גפנים בקטנה מותר לזרוע את הגדולה. פי׳ בקונטרס וכשיגדלו הזרעים אע״ג דזיורי גדולה בקטנה אין אוסרין את הגפנים כדאמרינן במנחות בפ׳ שני (דף טו.) מעשה בא׳ שזרע כרמו של חבירו ובא מעשה לפני חכמים ואסרו הזרעים והתירו הגפנים מ״ט קנסום ולוף אסרה תורה שאר זרעים דרבנן הך דעביד איסורא קנסו הך דלא עביד איסורא לא קנסו וה״ג הואיל וכשזרע את הגדולה בהיתר זרעה אפילו שתיהן שלו ליכא למיקנסיה ולפירושו מיירי הכא בשאר זרעים ותימה דהיכי שרי להניח הזרעים כשיגדלו כיון דזיורי גדולה בקטנה דאפילו עלו מאיליהן תנן במסכת כלאים (פ״ה משנה ו) היה עובר בכרם ורואה ירק בתוך כרמו ואמר לכשאחזור אלקטנו אם הוסיף מאתים אסור כיון שמתייאש מלגלוקטו וע״כ ההיא דמנחות איירי שלא ידע בעל הכרם שהזרעים בכרמו לכך נראה לר״י לפרש טעמא דשמעתין משום דשם גדולה על הקטנה ואין שם קטנה על הגדולה ולהכי גפנים בגדולה הוי שם כרם על הקטנה ואע״ג דאין גפנים בקטנה אסור לזרועה דרחמנא קפיד על שם כרם דכתיב לא תזרע כרמך כלאים אבל גפנים בקטנה מותר לזרוע בגדולה אע״ג דלכשיזרענה יהיה שם שדה על הקטנה אין לחוש[ב] דרחמנא לא קפיד אשם שדה דהא לא כתיב שדך לא תטע כרם דהוה משמע דקפיד אשם שדה:

אשה בגדולה וגט בקטנה. פי׳ בקונטרס ושתיהן שלה דאיכא למאן דאמר בגיטין (דף עז:) הא דתנן הזורק גט לאשתו והיא בתוך ביתה או בתוך חצירה הרי זו מגורשת דדוקא דעומדת בתוכה באותה שעה אבל אינה עומדת בתוכה לא אע״ג דשלה היא ונרוץ לומר הא דקאמרינן התם בגמרא והיא שעומדת בגד ביתה לאו אגד ביתה קאמר אלא בתוך ביתה ממש קאמר כדקתני התם במתני׳ בתוך ביתה דהא הכא אמרינן אשה בקטנה וגט בגדולה אינה מגורשת אע״פ שעומדת אבל הגדולה ולר״י נראה דהכא מיירי בשהשאילו להאשה אחר אחת וקאמרינן דכשהשאילו לה גדולה הוי שמה גם על הקטנה אשה בקטנה שהשאילו לה הקטנה לא הוי בהכי שמה על גדולה[ג]:

תשעה בגדולה ויחיד בקטנה מצטרפין. דוקא ביחיד בקטנה אבל ממשה בקטנה וחמשה בגדולה אין מצטרפין וסיפא דנקט תשעה בקטנה ה״ה ממשה בקטנה אלא אגב רישא נקט האי לישנא והא דתנן בפרק כילד צולין (פסחים דף פח:) מן האגף ולפנים כלפנים ומן האגף ולחוץ כלחוץ וקאמר התם רב בגמרא וכן לתפלה וריב״ל אמר אפילו מחילה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים לכאורה נראה לענין צירוף פליגי דלענין לאחת מודה רב דיוצא אפילו חוץ לבית הכנסת כדתנן בפרק ראוהו ב״ד (ר״ה דף מ:) היה עובר אחורי בית הכנסת ושמע קול שופר וקול מגילה אם כוון לבו יצא וקשיא דאם כן סוגיא דהכא כרב ובפ׳ אלו נאמרין (סוטה דף לח:) משמע דקי״ל כריב״ל גבי עם שאחורי הכהנים ומייתי סתמא דתלמודא ממילתא דריב״ל ונראה לפרש דלצירוף מודה ריב״ל דאין מצטרפין כדאמרינן הכא ופליגי לענין לענות קדושה או ברכו דקי״ל במגילה (דף כג:) דאין דבר שבקדושה פחות מעשרה וקסבר רב מן האגף ולחוץ אינו יכול לענות דלא הוי בכלל צבור שבפנים וריב״ל סבר דאפילו מחילה של ברזל אינה מפסקת והוי בכלל צבור לעניית ברכת כהנים ולענות דבר שבקדושה:

שאילמלי אין מחיצה מרחיק ארבע אמות וזורע. מגיפופי גדולה פריך בקונטרס דאי לא הוה גיפופי לגד הקטנה אלא השוה גיפופיה והוו ליה שתיהן חצר אחת מרחיק ד׳ אמות וזורע אם יש בין כרם ולכותל י״ב אמות כדין מחול הכרם[ב] ועכשיו שיש גיפופי ורחוות בכך ליתלק יותר זו מזו מגרע גרע ואסור לזרוע בקטנה ואפילו היא מאה אמה כדמשמע ליפנא מפני שהיא כפתחה של גדולה דהוי כאילו היא תוך הפתח ודוקא מכותל הגדולה פריך אבל מקטנה אינו רואה להקשות אשם אין בכל מחיצות של קטנה אין צריך להרחיק אלא זורע סמוך לגדולה דהפתח הוי כמחיצה ועכשיו נאסר ע״י מחיצות הקטנות[ד] דאין זה תימה דכשאין מחיצות הקטנות[ד] נראה הגיפוף וע״י מחיצות הקטנות[ד] אין ניכרין גיפופי גדולה והוי סילוק מחיצות ואומר ר״י דלכאורה היה נראה מתוך הסברא דאין להחמיר בקטנה שנפרצה לגדולה יותר מאילו היא תוך מחיצת גדולה שמרחיק ד׳ אמות וזורע כדין מחול הכרם (ה) ושיש בין הכרם ולכותל י״ב אמות והא דמשוינן לה כפתחה של גדולה היינו לעשות הקטנה כאילו היא תוך מחיצות הגדולה שלא להביא זרע לשם אח״כ ירחיק ד׳ אמות אבל להחמיר יותר ממה שהיתה תוך מחיצות הגדולה אינה סברא לכאורה והיה נראה דה״פ מצינו מחיצה לאיסור אשם אין מחיצה כלל לגדולה מרחיק ד׳ אמות בקטנה וזורע אפילו אין י״ב אמות מהכרם שבחוץ[ד] לגד הכותל שבחוץ של קטנה ולא דמי למחול הכרם דהתם גם הכרם מוקף מחיצות להכי צריך י״ב אמות אבל הכא דסביב הכרם אין מחיצה ולא שייך כותל קטנה לכרם אין צריך י״ב אמה ועכשיו שיש מחיצות לגדולה צריך י״ב אמה כדין מחול הכרם אבל אומר ר״י דא״א לפרש כן דא״כ למה מקשה בסמוך ממחול הכרם דהא אמחול הכרם קיימא השתא שאם אין מחיצות לא יהא שם דין מחול הכרם ואם יש מחיצות יהא שם דין מחול הכרם ונראה לי פירוש רש״י עיקר: **אמר** ליה רבא לאביי. ר״ת הגיה רבה שהרי רבה ור׳ זירא ורבה בר רב חנן הוו יתבי ומדקדקו שלשתן ממתני׳ ש״מ דיורין כו׳ ואמרי הקשה על דקדוק שלהן וכל אחד ואחד בא לקיים דבריו דמצינו מחיצה לאיסור אע״ג דקנא נראה דרבא היה לו לגרוס מדקאמר בתר הכי לדידי כשירה ולדידך הוי סילוק מחיצות ורבא ואמרי פליגי בהא בסוכה בפ״ק (דף יח.) שמזכירו אחר אמרי ולקמן נמי מייתי לה מ״מ נראה טפי כמו שהגיה ר״ת:

סיכך

גפנים בקטנה מותר לזרוע את הגדולה ב) אשה בגדולה וגט בקטנה מתגרשת אשה בקטנה וגט בגדולה אינה מתגרשת ג) צבור בגדולה ושליח צבור בקטנה יוצאין ידי חובתן ציבור בקטנה ושליח ציבור בגדולה אין יוצאין ידי חובתן ד) תשעה בגדולה ויחיד בקטנה מצטרפין תשעה בקטנה ואחד ה) בגדולה אין מצטרפין ו) צואה בגדולה אסור לקרות קריאת שמע בקטנה צואה בקטנה מותר לקרות קריאת שמע בגדולה אמר להו אביי א״כ מצינו מחיצה לאיסור שאילמלי אין מחיצה ז) מרחיק ד״א וזורע ואילו השתא אסורה א״ל רבי זירא לאביי ולא מצינו מחיצה לאיסור והא תנן חצר גדולה שנפרצה לקטנה גדולה מותרת וקטנה אסורה מפני שהיא כפתחה של גדולה ואילו השוה את גיפופיה גדולה נמי אסורה א״ל התם סילוק מחיצות הוא אמר ליה רבא לאביי ולא מצינו מחיצה לאיסור והא אתמר סיכך

עין משפט נר מצוה

ט א מיי׳ פ״ה מהלכות גירושין סמג עשין נ טוש״ע אה״ע סי׳ קלט סעיף ט. ◎ נלא נמלא בהרמב״ם ולא בטוש״ע ופלא על העין משפט דהעיר על מה לגימא]:

י ב מיי׳ פ״ה מהלכות תפלה הלכה ז סמג עשין יט טוש״ע א״ח סי׳ נה סעיף ח:

יא ג מיי׳ שם וטוש״ע שם סעיף טז:

יב ד מיי׳ פ״ה מהלכות תפלה הלכה מ טוש״ע א״ח סי׳ עט סעיף ג:

רבינו חננאל

מותרין. וכן אם היו הגפנים בקטנה מותר לזרוע בגדולה שהקטנה בכלל הגדולה ולא הגדולה בכלל הקטנה. אשה בגדולה וזרק לה בעלה גיטה בקטנה כיון שכל מה שבקטנה חשוב כאלו בגדולה הוה נמצא גרושה וכאילו עמה הוא והגיע ברשותה. וכן אם היו הצבור בגדולה כו׳. אמר אביי א״כ מצינו מחיצה לאיסור. שאילו אין שם מחיצה מרחיק ד׳ אמות וזורע והשתא איתסרו להו זרעים שבקטנה. א״ל ר׳ זירא ולא מצינו מחיצה לאיסור והתניא בית שחציו מקורה וחציו אינו מקורה גפנים כאן מותר לזרוע כאן. ואילו השוה את הקירוי אסור לזרוע בכולו. א״ל אביי התם כיון דזרעיה סלוקי סלוקינהו למחיצות. אמר ליה רבא לאביי והא

מסורת הש״ס עם הוספות

ה) [גיטין עט.], ו) ע״כעי״ז בגיטין שם בסוף העמוד, ז) לקמן צג ע״א.

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה גפנים וכו׳ מדרבנן אסירי הך דעבד איסורא קנסו רבנן הך דלא עבד: (ב) ד״ה ממגרשת שהרי כל״ל ותיבת ״היא״ נמחק: (ג) ד״ה מומר וכו׳ מקלקלא לה בשום: (ד) ד״ה ואלו וכו׳ אסורה דעכשיו: (ה) תוס׳ ד״ה שאילמלי וכו׳ כדין ממול הכרם כשיש:

גליון הש״ס

בעין משפט אות ט׳ מיי׳ פ״ה לא נמלא שם לא בהרמב״ם ולא בס״ע ופע׳ בתוספות זכרון יוסף מלה״ע סי׳ יב:

הגהות הגר״א

[א] גמ׳ שאילמלי אין מחיצה זורע ואילו וכו׳. כל״ל [וחס לא כתו׳ ד״ה שאילמלי שכתבו אבל מקטנה אינה רואה כו׳ ואומר ר״י דלכאורה כו׳ ולפי גירסת רבינו בתמת הקושיא רק מקטנה].

הגהות וציונים
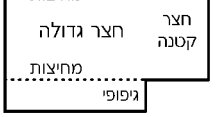
ב) כת״י ויחיד. ובדפוס שאלוניקי כאן ולעיל ״ואחד״: ג) ״לא״ מיותר (ראש משביר, שם משמעון, שו״ת מהרש״ם ח״ב סי׳ קצה ד״ה עוד, עי״ש), וכן ליתא בדפוס שאלוניקי וברוב הכת״י: ג) בדפוס ויניציאה רפ״ח נוסף ״הואיל ואין הזרעים ממש בקטנה״: ד) צ״ל הקטנה (בארות המים): ה) ״שבחוץ״ נראה מיותר כאן (באה״מ), ובדפו״י ליתא בסמוך תיבת ״שבחוץ״ ונוסף ע״פ המהרש״ל, ואולי היתה כוונת הגהתו למחקו כאן ולהעתיקו להלן: